

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “เจตคติของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง กรณีศึกษาประชากรในกรุงเทพมหานคร” เป็นการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

เพื่อศึกษาการยอมรับของสังคมที่มีต่อหญิงชายที่แต่งงานหลายครั้ง โดยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณแสดงถึงเจตคติของสังคมว่าสังคมนั้นยอมรับได้ว่าผู้หญิงและผู้ชายนั้นมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมถึงจะมีบทบาทการแสดงออกที่ต่างกัน แต่ก็อยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมระหว่างหญิงชาย แม้ว่าผู้ชายก็ยังคิดว่าตนเองนั้นมีความเหนือกว่าผู้หญิง แต่ก็ไม่ใช่ทุกเรื่องเสมอไปเพราะทุกอย่างนั้นอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงในโลกยุคปัจจุบันที่ต่างจากในอดีต

ส่วนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพก็มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน เพราะการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมของสังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

1. สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ผู้ตอบแบบสอบถามครบ 360 คน

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีร้อยละ 53.6 เพศชายมีร้อยละ 46.4

อายุ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบอายุ 15-29 ปี มากที่สุดร้อยละ 35.3 รองลงมา อายุ 45-59 ปี อายุ 30-44 ปี และอายุ 60 ปี ขึ้นไป ตามลำดับ

สถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบสถานภาพโสด ร้อยละ 48.3 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้ว และที่มีสถานภาพหย่า ตามลำดับ

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 85.0 รองลงมา ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ตามลำดับ

การศึกษา กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 51.4 รองลงมา ระดับ ปวช./ ปวส. ระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับสูงกว่าปริญญาตรี และที่ไม่ได้รับการศึกษา ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบมีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน มากที่สุดร้อยละ 30.8 รองลงมา อาชีพรับราชการ นักเรียน/นักศึกษา อาชีพค้าขาย พ่อบ้าน/แม่บ้าน ธุรกิจส่วนตัว และ เกษียณ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การยอมรับของสังคมที่มีต่อหญิงชายที่แต่งงานหลายครั้ง

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 15-29 ปี มีสถานภาพโสด นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน

ผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า เจตคติของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง โดยภาพรวม ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรตาม กรอบแนวคิด มีความแตกต่างกันตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา และอาชีพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆมีค่าเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 3.25) อายุ 15-29 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.28) สถานภาพโสด (ค่าเฉลี่ย 3.25) ศาสนาพุทธ (ค่าเฉลี่ย 3.22) และอาชีพอื่นๆ (รับจ้าง) (ค่าเฉลี่ย 3.32) โดยสังคมมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังแสดงให้เห็นได้ว่า สังคมจะยอมรับการแต่งงานหลายครั้งของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เพราะความคิดเห็น และค่านิยมของสังคมที่มีมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ยังไม่มีความเข้าใจถึงความเสมอภาคและเท่าเทียม โดยที่กลุ่มอายุ 15 – 29 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ก็จะเริ่มเข้าใจถึงความเสมอภาคระหว่างเพศเพิ่มมากขึ้น แต่ในด้านสถานภาพสมรส คนโสดก็ยังเลือกที่จะมีคู่ครองที่เป็นคนโสดด้วยกัน เพราะปัจจัยหลายๆด้านที่ส่งผลต่อเจตคติ เพราะสังคมนั้นยังยึดติดอยู่กับความคิด และค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยที่ให้ค่ากับ “พรหมจรรย์” เป็นสำคัญ

ผลการวิเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส เป็นตัวแปรที่มีผลต่อเจตคติในเชิงบวก (การยอมรับ) ของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง เนื่องจากเจตคติการยอมรับอยู่ในกลุ่มเพศหญิง 3.2120 และสถานภาพสมรส พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.1713 ในกลุ่มที่สมรสแล้ว

ส่วนของอายุ สถานภาพสมรส ศาสนา การศึกษา และอาชีพ เป็นตัวแปรที่มีผลต่อ เจตคติเชิงลบ (การไม่ยอมรับ) ของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง เนื่องจากเจตคติการไม่ยอมรับ ในกลุ่มเพศหญิง 3.2831 อายุ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.4044 ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี สถานภาพสมรส พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.3387 ในกลุ่มที่มีสถานภาพโสด ศาสนา พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.2957 ในกลุ่มศาสนาพุทธ การศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.3180 ในกลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี และอาชีพ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.3866 ในกลุ่มอาชีพอื่นๆ(รับจ้าง)

โดยในภาพรวมของเจตคติของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง ปัจจัยด้านการศึกษา ไม่มีผลต่อเจตคติของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง

2. สรุปผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึก (In – depth Interview) โดยสัมภาษณ์ประชากรที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป มีอายุระหว่าง 15 – 60 ปีขึ้นไป จากในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงอายุ คือ 15 – 29 ปี จำนวน 1 คน, 30 – 44 ปี จำนวน 1 คน, 45 – 59 ปี จำนวน 1 คน, 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน, ซึ่งมีประเด็นในการสัมภาษณ์ 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของหญิงและชาย ประเด็นเกี่ยวกับการยอมรับการแต่งงานหลายครั้ง และประเด็นเกี่ยวกับการหย่าร้าง

ความคิดเห็นโดยสรุป ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีเจตคติเชิงบวก (การยอมรับ) ในการแต่งงานหลายครั้งของผู้หญิงและผู้ชาย แต่การยอมรับก็ขึ้นอยู่กับเหตุผลที่สมควรว่าเป็นสิ่งจำเป็น และให้ความสำคัญในเรื่องความเสมอภาคหญิงชาย ถึงแม้จะมีอยู่บ้างที่ให้ความเห็นว่า เพศชายมีความสำคัญมากกว่าเพศหญิง เช่น ผู้ชายต้องมีความเป็นใหญ่หรือควรที่จะมีอำนาจมากกว่าผู้หญิง เพราะคิดว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ และยังคิดว่าผู้ชายต้องยังคงมีความเป็นผู้นำในครอบครัว แต่พอมาในสังคมยุคปัจจุบันก็ได้มีความคิดที่เปลี่ยนแปลง โดยมีแนวโน้มดีขึ้น มีความเสมอภาคและเท่าเทียมมากขึ้น แต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมด เพราะในบางเรื่องยังคงเป็นแนวคิดของผู้ชาย เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เน้นมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี บางคนมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นที่เปลี่ยนแปลงไปจากค่านิยมเดิมๆในอดีต แต่ก็ยังไม่ใช่ทั้งหมด เพราะคิดว่าการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งงาน การเลือกคู่ครอง หรือแม้แต่การหย่าร้างก็ยังมีพื้นฐานของรูปแบบการดำเนินชีวิตในอดีต มาเป็นแนวทางใน

การดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยยังผูกโยงกับโครงสร้างอำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ ซึ่งเป็นระบบที่ชายมีความเหนือกว่าหญิงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรม ที่อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ได้พยายามสร้างความชอบธรรมต่อความพยายามเหนือกว่าของผู้ชายและการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ แต่ในปัจจุบันสังคมได้ให้ความสำคัญเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมและการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายให้เป็นกระแสหลักการพัฒนา ซึ่งมีผลต่อการปรับเปลี่ยนค่านิยม แนวคิด เจตคติของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย เพื่อเป็นการขจัดปัญหาความไม่เสมอภาคระหว่างเพศในสังคม

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรเสนอแนวคิดเรื่องความเสมอภาคหญิงชายอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากระดับครอบครัว และระดับสังคม จนถึงระดับประเทศ และกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเพิ่มประเด็น Gender ในหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหญิงชาย และความเสมอภาคระหว่างเพศที่ถูกต้อง เพื่อที่จะเป็นการลดการเอาเปรียบและเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ

2. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และในส่วนของภาคเอกชน เช่น สื่อสารมวลชน ควรมีการรณรงค์ เผยแพร่งานวิจัย เพื่อเป็นการให้ความรู้ และ สร้างค่านิยมใหม่ of สังคมให้เกิดขึ้น ซึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติตนทางเพศในทางที่เหมาะสม และการเปลี่ยนเจตคติของคนในสังคม ให้เข้าใจถึงความเท่าเทียมระหว่างหญิงชาย

3. หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ควรทบทวนผลการดำเนินการความเสมอภาค และค่านิยมเชิงซ้อน ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศของคนในระดับสังคม และในระดับประเทศ เพื่อหาแนวทางปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป และการส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคหญิงชายให้เป็นกระแสหลักการพัฒนา (Gender Mainstreaming) โดยการส่งเสริมให้เกิดผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคหญิงชายให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความเสมอภาค โดยให้ประเด็นความไม่เสมอภาคหญิงชาย เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงและสอดแทรกอยู่ในทุกส่วนของการพัฒนา เพื่อสร้างความเท่าเทียมในระบบงาน และให้ความสำคัญต่อบทบาทหญิงชาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเจตคติของสังคมที่มีต่อการแต่งงานหลายครั้งของผู้หญิงและผู้ชายในกลุ่มประชากรที่อยู่ในต่างจังหวัด เพื่อศึกษาว่ามีเจตคติอย่างไร เพราะในต่างจังหวัดอาจจะมี ความคิด ความเชื่อ ที่ต่างออกไปจากกลุ่มประชากรในกรุงเทพมหานคร เพื่อจะทราบถึงเจตคติของสังคมทั่วประเทศ ที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง